

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
Četrta stran Din 500.—, 1/2 strani
Din 250.—, 1/4 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Ne dajmo ponemčiti koroških Slovencev!

S Koroškega prihajajo vesti, ki nas napolnjujejo s skrbjo in s strahom z ozirom na usodo tamošnjih Slovencev. Avstrija je prevzela v šentžermenski mirovni pogodbi leta 1920 na se mednarodnopravno zavezano dolžnost, da bo dala narodnim manjšinam potrebno zaščito. Med te manjšine spadajo predvsem koroški Slovenci. Svoje obveze Avstrija doslej ni izpolnila. Dokler je bil v Avstriji demokratičen režim, se ni nobena, ne vladujoča ne opozicijska stranka spomnila svoje dolžnosti do narodnih manjšin. To velja o krščansko-socialni stranki prav tako, kakor o liberalno-kmetijski in marksistično-socialistični stranki. V tem oziru so bile vse stranke enake in enakovredne: prežete nemško-nacionalnega duha.

Ko je zavlada v Avstriji avtoritativni (diktatorski) režim, bi bila izpolnitev državne dolžnosti do koroških Slovencev še lažja. Kakor se je dala od zgoraj ustava ter so se ustvarili razni zakoni, tako bi tudi bil lahko izdan zakon, ki bi n. pr. preosnoval šolstvo med Slovenci tako, kakor to zahtevajo mednarodna določila o varstvu narodnih manjšin. Slovenci so upali in čakali. V upanju so jih potrdila zagotovila, katera sta jim dala najvišja državna funkcionarja, prejšnji državni kancler dr. Dollfuss in sedanji kancler dr. Schuschnigg. Upali so in čakali in bili zopet varani.

Mesto obljubljenе zaščite njihovih manjšinskih pravic se sedaj obljublja in pripravlja najhujši nemško-nacionalni napad na najmočnejši brambni zid slovenstva na Koroškem: na slovensko prosvetno organizacijo. Ta napad je pred svetovno javnostjo zakrinkan z novim zakonom o mladinski vzgoji, po katerem pripada ta vzgoja edino-le domovinski fronti in njenim odsekom in pododsekom. Med koroškimi Slovenci se slovenska mladina izobrazuje in vzgaja v izobraževalnih ali prosvetnih društvih, v katerih tvori glavno jedro. Če se bo sedaj domovinska fronta, ki jo na Koroškem prešinja duh najbolj strupenega in zagrizenega nemškega nacionalizma in sovraštva zoper slovenstvo, polastila slovenske mladine, pomenja to neizogibno ponemčenje vse slovenske mladine in obenem razbitje slovenske izobraževalne organizacije. In nasledek tega: smrt koroškega slovenstva.

Bomo-li križemrok gledali, kako se bo tako važen ud slovenskega narodnega telesa, kakor so koroški Slovenci, odsekal

od našega narodnega telesa ter vrgel v grob kot seme, iz katerega bi vzklilo umetno-prisiljeno nemštvo po vsej Koroški, ki je pred stoletji bila cela slovenska? Zakaj ne posežemo po orožju, ki ga nam daje zakon vzajemnosti med nemško manjšino v naši državi in slovensko manjšino na Koroškem? Ta zakon se tako-le glasi: Ako ne dajo Nemci narodno-manjšinske zaščite Slovincem na Koroškem, tudi Nemci te zaščite v naši državi niso

vredni. Da je to stališče pravilno, dokazuje tudi dopis nekega Nemca iz Slovenije, objavljen nedavno v krščansko-socialnem koroškem glasilu »Kärntner Tagblatt«, v katerem se dopisnik postavlja na stališče vzajemnosti med slovensko manjšino na Koroškem in nemško manjšino v naši državi. Če se bo torej v resnici izvršil nameravani in napovedani napad na slovensko prosvetno in mladinsko organizacijo na Koroškem, bi mu moral kot logičen, povse upravičen odmev pri nas slediti: razpust vseh nemških prosvetnih in kulturnih organizacij v Jugoslaviji. Vse drugo je samo papirnat protest.

V NAŠI DRŽAVI

SESTANEK MED PREDSEDNIKOM NAŠE VLADE IN DR. MAČKOM.

Predsednik naše vlade gospod dr. Milan Stojadinović se je mudil za pravoslavne božične praznike v Švic. Iz inozemstva se je pripeljal v Ljubljano 16. I. V Ljubljani so šefa vlade pričakali predstavniki oblasti z banom dr. M. Natlačenom. Iz Ljubljane se je peljal dr. Stojadinović z dr. Natlačenom skupno do Krškega, kjer je ban izstopil in predsednik vlade je nadaljeval vožnjo v brzovlaku do Brežic, kamor je prispel ob 11. uri predpoldne. V Brežicah je pozdravil predsednika vlade zagrebški ban dr. V. Ružič. Skupno z banom in s člani svojega spremstva se je odpeljal predsednik vlade v avtomobilu v lovski gradič dr. Mačkovega osebnega prijatelja, zagrebškega industrijalca Deutsch-Macelskega. Gradič je bil poprej last grofa Attemsa in leži kakih 10 km od Brežic sredi hrastovega gozda in prav blizu banovinske ceste. Predsednik vlade je izstopil na mestu dogovorjenega sestanka ob 12. uri in ga je že pričakal tamkaj dr. VI. Maček. Razgovor med dr. Stojadinovićem in dr. Mačkom je trajal, vstevši skupno kosilo, štiri ure in je bil končan ob 16. uri. Kmalu po 16. uri se je družba razšla. Predsednik dr. Stojadinović, njegovo spremstvo in ban dr. Ružič so odpeljali v dveh avtomobilih do Brežic in v Zagreb. Dr. Maček ter poslanca dr. P. Černar in Kemfelja pa s svojim avtomobilom preko Klanjca v Zagreb. O poteku razgovora ni sicer ničesar znane, vendar mu pripisujejo največjo važnost.

SPOMIN NA JNS DIKTATURO.

V Kranju izhajajoči tednik »Gorenjec« objavlja spomine g. župnika v Kranju Matije Škerbeca na dobo JNS-diktature, ki lepo pojasnjujejo in razsvetlujejo JNS moralno. Iz navedenih dejstev se vidi vsa globoka moralna propadlost nekaterih pristavev in zlasti krajevnih voditeljev JNS. Tako poroča g. Škerbec v številki z dne 9. januarja, kako so se nekateri ljudje trudili, da bi ga ujeli v besedi; zato je pridige večkrat napisal in bral na prižnici, v cerkvi pa je dal prepis pridige čitati kakšnemu moškemu, da bi mu bil za pričjo, da je v resnici to pridigal, kar je napisal. Tiste dni je bil namreč obsojen g. kaplan Špendal v Naklem radi svoje pridige, čeprav jo je imel napisano. Toda dokazati ni mogel, da je res isto pridigal, kar je imel napisano. Nekateri učitelji so namreč pričali, da je drugače pridigal, kakor je imel napisano. Da je torej g. Škerbec imel dokaz, da je v resnici pridigal to, kar si je napisal, je dal prepis pridige kakšnemu moškemu, ki je bral v cerkvi, kar je g. župnik bral na prižnici. Drug slučaj: H g. župniku pride g. okrajni glavar, ki mu sporoči, da je proti njemu prišla ovadba, češ, da je lani na državni praznik v svoji pridigi namigaval na to, da naš kralj ni katoliške vere, in da je s tem hotel ustvariti gotovo nerazpoko. Na to odgovori g. župnik: »Saj ste vi, g. načelnik, bili sami navzoči pri moji pridigi in morate vedeti, kaj sem pridigal, in ali je bilo kaj takega, kar ni bilo primerno.« G. glavar je z nasmehom odgovoril: »Jaz nisem ničesar našel slabega v vaši pridigi. Moja žena je bila takrat tudi navzoča, pa je potem doma še poudarjala, kako lepo in patriotsko ste pridigali.« Tako je g. župnik srečno odletel kazni, ki mu jo je nameril JNS lažnjivi ovaduh. Tiste čase, tako pripominja g. župnik, se je moralo mnogo duhovnikov zagovarjati pred sodiščem in pred policijskimi ob-

lastni radi pridig. Nekateri so bili kaznovani. Če kdo išče pezdinje, lahko v vsaki pridigi kaj najde. Priče se pa vedno lahko dobijo, ki pridigo tako razumejo, kakor je ovaduhom zaželeno. Tretji slučaj: Isti čas je bila vložena ovadba pri okrajnem glavarstvu proti g. župniku zaradi tega, da piše besedo kralj z malo začetno črko in da s tem kaže nerazpoloženje proti kralju. Ko je g. okrajni glavar pokazal ovaditelju »Jutro«, ki tudi piše besedo kralj z malo začetno črko, se je ovaditelj moral zadovoljiti. Če piše »Jutro« besedo kralj z malo začetnico, to gotovo ni protidržavno. Če pa bi »Jutro« ne bilo tako pisalo, bi bilo to veliko protidržavno, separatistično in protidinastično dejanje, če bi drugi tako pisali. Dejstva, ki jih navaja kranjski gosp. župnik in ki smo jih kratko zabeležili, vzbujajo v nas spomine na slična dejstva, ki so se dogajala drugod. Naše pošteno slovensko ljudstvo še ni nikdar toliko trpelo vsled laži, natolcevanja, ovajanja in nasilnosti kakor v dobi JNS diktature. Ko ugotavljamo te činjenice, obenem tudi izpovedamo drugo dejstvo, ki priča o našem človečanstvu, naši dobrotljivosti in popustljivosti. JNS ovaduhbi, krivičniki in nasilniki niso dobili tiste kazni, ki so jo zaslužili.

Dr. Maček o mačkovcih. Kako ceni slovenske mačkovce sam njihov najvišji vođa dr. Maček, spričuje njegovo pismo, ki jim ga je poslal. V tem pismu svari dr. Maček pred raznimi spekulanti, ki siliijo v stranko, ter pravi: »Imamo že sedaj mnogo znakov, da razni gosposki politiki in političiči, komunisti in socialisti, fašisti, bojevniki in že pokopani liberalci vsake vrste poskušajo izkoristiti hrepenenje slovenskega naroda po svobodi in socialni pravici in na ta način pod firmo slovenske kmečko-delavske politike vsiliti svoje vodstvo, ali pa vsaj vpliv, ki je popolnoma tuje slovenski kmečki duši.« Kdo torej sili v prve vodilne vrste slovenskega mačkovstva ali, kakor se samo imenuje, slovenske kmečko-delavske politike? Dr. Maček je te ljudi dobro fotografiral, ko jih je slovenskemu ljudstvu predstavil kot politične spekulante, kot zmes, zbrano iz vseh strank in struj: kot komuniste, socialiste, fašiste, bojevnike in že pokopane liberalce vsake vrste. Iz te obsodbe se vidi, da dr. Maček sam takih ljudi ne mara. Kateri slovenski kmet še bo toliko nesposoben, da bo sledil takšnim političnim špekulantom?!

V DRUGIH DEŽAVAH

Pruski ministrski predsednik general-oberst Göring v Rimu. Pruski ministrski predsednik Göring se je pripeljal s svojo soprogo 13. jan. v Rim. Na kolodvoru so mu priredili svečan sprejem. V imenu italijanske vlade ga je pozdravil zunanji minister grof Ciano na čelu raznih drugih visokih osebnosti. Na kolodvoru zbrana četa je izkazala Göringu vojaško čast. Göring se hoče osebno v pogovorih z Mussolinijem prepričati, kaj sta si pravzaprav obljubili Anglija in Italija z najnovejšo pogodbo glede položaja na Sredozemskem morju in na kakem stališču naj vztraja Nemčija za bodoče v vprašanju španske državljanske vojne.

Razvoj dogodkov v španski državljanski vojni. Od našega zadnjega poročila o

razvoju španske državljanske vojne je treba beležiti naslednje nove dogodke: Nemška bojna ladja »Königsberg« je predala zaplenjeno rdečo ladjo »Aragon« nacijsionalističnim oblastem v luki Cadix, kjer so jo raztovorili. Posadka in potniki omenjene zajete ladje in rdečega parnika »Marta Junquera« so bili izpuščeni. Posadko z ladje »Marta Junquera« je nemška križarka »Königsberg« izkrcala 11. I. na španski severni obali. Moštvo »Aragon« je 12. I. nemška oklopnica »Admiral grof Spee« oddala na suho pred mestom Malaga, ki je v rokah rdečih. — Bojne ladje nacijsionalnega generala Franca so bombardirale mesto Valencija, kjer ima rdeča vlada svoj sedež. — Čete generala Franca so zasedle po krvavih bojih Estopono in so zaplenile velike množine vojnega materijala. — Za rdečo vlado so izvežbali novi mednarodni bataljon, ki šteje 4200 mož in je v njem: 1800 Francozov, 900 Belgijcev, 400 Poljakov, 250 Italijanov in preostanek tvorijo razne druge narodnosti. Bataljonu poveljujejo ruski oficirji in 3 politični komisarji, med temi

dva Italijana in en Poljak. Med poveljniki madrijskih obrambnih čet in med komandantom mednarodnih miličnikov v Španiji generalom Kleberjem je izbruhnil prepir, ki je zavzel tak obseg, da se je rdeči ministrski predsednik kot sedanji vojni minister v letalu podal iz Valencije v Madrid, da bi posredoval. Kleberju hočejo dati poveljstvo nad severnim in severnozahodnim odsekom madrijske bojne črte. General Kleber s tem ni bil zadovoljen in se je pritožil pri ruskem generalu Corevu.

Sovjetska Rusija prednjači pred veseljami s krediti za oboroževanje. V Moskvi je prišel 12. jan. posvetovanje osrednji izvršilni odbor sovjetov. Ljudski komisar za finance Grinko je razgrnil ob tej priliki ruski državni proračun. Lanski proračun je znašal 79 milijard rubljev in ta številka se mora pri novem proračunu z ozirom na potrebe oborožitve znatno zvišati. Proračun za l. 1937 znaša 97.782 milijard rubljev, in od te vsote odpade na rdečo armado 20 milijard. Ta svota znaša v naši valuti 200 milijard Din ali 20 letnih proračunov Jugoslavije.

Veličasten shod JRZ v Ljubljani.

Po osmih letih je doživela naša bela Ljubljana zadnjo nedeljo prvi javen manifestacijski shod JRZ. Ljudske množice so napolnile veliko dvorano in stranske prostore hotela Union in še zunaj je ostalo tisoče mož ter fantov, ki so iz zvočnikov poslušali izvajanja govornikov. Veličastno zborovanje je priredila ljubljanska JRZ in ga je otvoril ljubljanski župan g. dr. Adlešič. Prečital je navdušeno sprejete udanostne brzojavke: kralju, knezu namestniku Pavlu in predsedniku vlade.

Dr. Adlešič je podelil besedo ministru g. dr. M. Kreku, ki je govoril o notrajnem in zunanjem političnem položaju in napovedal skorajšnje volitve v mestne občine. Za dr. Krekom je povzel besedo senator Fr. Smodej in se je zavzemal za demokracijo, ki se mora izvajati ne samo na političnem, ampak tudi na gospodarskem in socialnem polju. Uradništvo ne sme biti nasprotnik in tlačitelj ljudstva. Tisto uradništvo, ki ni z ljudstvom, je — profidržavno. Zlasti je še precejšen del učiteljstva, ki ni našel poti do ljudstva.

Ljubljanski župan g. dr. Adlešič je govoril o ljubljanskem gospodarstvu, ki je bilo podobno pod prejšnjim vodstvom — hlevu polnemu gnoja. Ljubljana je v celi Jugoslaviji najbolj zadolženo mesto.

Vsak, ki se v Ljubljani rodi, prinese na svet breme preko 2000 Din dolga. Prejšnji gospodarji so v Ljubljani tako »gospodarili«, da so kupovali stare avtobuse in napravili milijonske dolgove, katere mora sedaj nositi tramvaj.

Pri pogrebem zavodu so napisali pogrebe, katerih ni bilo. Iz sredstev za siromake so dajali denar za politične prireditve JNS in za gotova društva. O teh zadevah bo govorilo sodišče.

Med govorom senatorja Smodeja se je pojavil v dvorani notrajni minister g. dr. Anton Korošec v spremstvu bana dr. M. Natlačena.

Ljudstvo ga je pozdravilo z vihnimi manifestacijami.

Po govoru ljubljanskega župana je spregovoril g. dr. Korošec, ki je med drugim povdaril, da smo bili dolgo odstranjeni od državnega krmila. V naši odsotnosti je v javnem življenju zavladala mržnja in nenaklonjenost ne samo proti Hrvatom, ampak proti vsakemu narodnemu pokretu. Ravnopravnosti ni bilo, vse je bilo razdrto. Predno smo začeli delati za sporazum, smo morali ustvariti ugodno ozračje za mir med narodi. Ustvarili smo orodje za to v JRZ. Zdaj smo začeli delati za sporazum. Ta sporazum je malo dete, ki dela svoje prve korake v svet. Voditi ga mora nežna roka. Tako dete se ne sme preveč vlačiti sem in tja. Radi tega tudi ni dobro, preveč govoriti o sporazumu. Prvi korak je uspešno storjen. Kot smo že čitali v časopisih, sta obadva obraza (dr. Stojadinović in dr. Maček) prišla zadovoljna v Zagreb.

Kakor v tej stvari, imejte tudi v drugih
zaupanje v vlado in potrpežljivost.

Marsikaj je vlada že storila, pa še je dosti dela. Imamo trdno voljo in vročo željo, da pravilno rešimo vsa tozadevna vprašanja, ki ležijo na ramah ljudstva in ga tarejo.

Kar se tiče govorice o nestalnosti vlade, ni za to nobenega vzroka in tudi taisti, ki o tem govorijo, dobro vedo, da teh vzrokov ni. Mi nismo več majhna, ampak velika vsedrjavna stranka. Ako Bog da, bomo še vladali in izpolnili to, kar smo obljubili in kar narod želi od nas.

Na zborovanju je bila sprejeta resolucija z 12 zahtevami.

Veličastno zborovanje je bilo končano s himno slovenskih fantov in s pesmijo »Hej Slovani«, ki jo je zasvirala godba.

Nalivna pereša

od Din 6.— višje, v Cirilovih prodajalnah
Maribor in Ptuj.